

Врз основа на член 51, став 1, алинеја 12 од Статутот на Федерацијата за Планинарство на Северна Македонија, Претседателството на Федерацијата за Планинарство на Северна Македонија на ден 18 септември 2025 година донесува:

ПРОТОКОЛ **за лиценцирање планинарски водичи на ФПСМ**

I. Лиценца за планинарски водичи

Лиценца за планинарски водич е овластување (право) за самостојно водење на планинари и лица на планински терен под услови опфатени со стандардот за кој водичот е оспособен.

Стандардите за оспособување за водичи на ФПСМ се усогласени со стандардите на Меѓународната федерација за качување и планинарење (UIAA), Програмата за стручно образование од МОН, Правилникот на ЦСО за образование во ФПСМ и за кои е задолжена Комисија за планинарски водичи на ФПСМ (во натамошниот текст: Комисија).

Лиценцата ја издава ЦСО по предлог и образложение на Комисијата.

Лиценцата трае три години.

Лиценцата не е валидна без членска книшка на ФПСМ со маркица за тековната година.

Лиценцата за планинарски водич е професионална квалификација признаена од Министерството за образование и наука на Северна Македонија.

II. Добивање лиценца

Комисијата издава сертификат за успешно завршување на обуките на учесник кој успешно ја завршил обуката, но тоа не значи издавање на легитимација и лиценца за планинарски водич.

Лиценца се стекнува со успешно полагање на испит според предметната програма за планинарските водичи.

Покрај уверение за положен испит (диплома), ЦСО издава и легитимација за планинарски водич заедно со значка од ФПСМ.

III. Ограничувања за лиценца

Лиценцата важи за водење на терени и услови опишани според стандардите наведени во правилниците стручно оспособување на обуките.

Водичите чии лиценци се истечени и водичи-приправници не се сметаат за лица овластени самостојно да водат планинарски акции.

IV. Обновување на лиценцата

Основни услови за обновување на лиценцата се:

1. активна работа во планинарскиот клуб - најмалку 10 активности во водење на акции, вежби или други активности како водич (менторство, предавања, вежби, семинари и сл.) во тригодишниот период на лиценцирање;
2. обновување и унапредување на знаењата и вештините преку регионалниот огранок, учество на курсеви, семинари или вежби организирани од регионалниот огранок - најмалку 3 активни учества во тригодишниот период на лиценцирање.
3. учество на обука или вежби за прва помош организирани во здравствена установа, Црвен крст, служба за спасување во планина или регионалниот огранок, под водство и надзор на лекар или медицински техничар - учество во најмалку една вежба за прва помош во текот на тригодишниот период на лиценцирање,

4. Водење активности во согласност со Правилникот за организирање и водење на акции, походи и маршеви,
5. најмалку 5 водења на акции во услови на Б стандард во текот на тригодишниот период на лиценцирање,
6. Најмалку 3 водења на акции од национален календар на ФПСМ во текот на тригодишниот период на лиценцирање и најмалку 5 водења на акции од годишен календар на ФПСМ во текот на тригодишен период на лиценцирање.

Членството и активното работење во планинарскиот клуб го потврдува и верификува планинарскиот клуб во кој се извршила активността.

Обновувањето и усовршувањето на знаењата и вештините преку регионалниот огранок, учество на курсеви, семинари или вежби организирани од огранокот се потврдува од огранокот кој ја организирал вежбата.

Учеството на обука или вежби за прва помош се докажува со потврда од надлежната институција или регионалниот огранок кој ја организирала обуката/вежбата.

Активностите на водичот во согласно Правилникот за организирање и изведување на акции, походи и маршеви на ФПСМ како и отсуство на мерки за суспензија или одземање на лиценцата се проверуваат од страна на регионалниот огранок и Комисијата пред продолжување на лиценцата.

Активното учество во вежбите на регионалниот огранокот е услов за обновување на лиценцата.

Водичот може да се стекне со условите за продолжување на лиценцата со учество во вежби на која било кој регионален огранок но, и преку други форми на образование и обука во ФПСМ или во организации кои спроведуваат обука за прва помош.

V. Постапка за обновување на лиценцата

Постапката за обновување на лиценцата ја спроведува Комисијата преку регионалниот огранок.

За обновување на лиценцата, водичот доставува заверен Формулар за водич во планина со информации за активностите на водење во изминатите три години. Во образецот водичот ги внесува тековните лични податоци (име и презиме, ЕМБ, планинарски клуб, регионален огранок, адреса на живеење, е-пошта, телефонски број) и ги внесува акциите на кои бил водич.

Регионалните ограноци или Комисијата проверува дали се исполнети условите за продолжување на лиценцата по сите пропишани стандарди и дали се исполнети општите услови за лиценцирање (посебен акцент на учество во вежби и едукација или вежби за прва помош).

Регионалниот огранок за водичите кои ги исполнуваат условите за продолжување на лиценцата доставува пополнет образец до Комисијата - Интегриран образец за аплицирање за лиценца за водич по електронски пат на адреса на Комисијата.

За раководителите на регионалните ограноци, до Комисијата се доставува и формулар заверен од матичниот планинарскиот клуб, а Комисијата врши проверка за исполнување на условите.

Комисијата ги проверува податоците и, доколку е потребно, може да побара дополнителни информации или докази за усогласеност со барањето за лиценцирање од стана на водичот, матичниот планинарски клуб или регионалниот огранок. Доколку сите услови се соодветно исполнети, Комисијата одобрува изработка на легитимација.

По добивањето на одобрението од Комисијата, канцеларијата на ФПСМ изработува легитимација и ја доставува до надлежниот регионален огранок кој доставува или предава нова легитимација на водичот.

Изгледот и содржината на Формуларот за водичи и формуларот за аплицирање за продолжување на лиценца се утврдуваат од страна на Комисијата и јавно се објавени на веб-страницата на ФПСМ.

VI. Постапка во случај на необновување на лиценцата

Водичот кој не ги исполнува условите за продолжување на лиценцата ќе биде упатен од регионалниот огранок на вежби преку кои ќе можат да ги исполни потребните услови за обновување на лиценцата.

VII. Задачи на регионалните ограноци во процесот на лиценцирање

Задачите на регионалните ограноци се:

- организирање вежби за водичи и приправници,
- спроведување на процедурата за лиценцирање на сите водичи во својата регионална област,
- информирање на членовите за одлуките, насоките, препораките на Комисијата,
- поттикнување на водичите активно да работат како водичи во нивните планинарски друштва во согласност со нивните квалификации.

Регионалниот огранок ја следи работата на водичите и водичите приправници во својата регионална област, организира и спроведува вежби, собира формулари, подготвува и доставува до Комисијата формулар за водичи кои ги исполнуваат условите за обновување на лиценцата и им дава на водичите упатства и објаснувања за постапката за лиценцирање.

Во случај регионалниот огранок да не ги изврши своите задачи во постапката за лиценцирање, Комисијата може да назначи комесар за извршување на задачите за лиценцирање водичи во регионалната област на огранокот.

VIII. Задачи на Комисијата во процесот на лиценцирање

Комисијата води евиденција за водичите на кои им се издадени лиценци и евиденција на водичи-приправници. Евиденцијата ги содржи следните податоци: име и презиме, ЕМБ, адреса, датум на раѓање, име на матичен планинарски клуб, регионален огранок, евиденција за видот, место и време на присуство на обуката, евиденција за видот, местото и времето на полагање и резултатите од испитот, годината на важност на приправничкиот стаж или лиценцата.

Со поднесување на формуларот за водичи, водичот или водичот за приправник дава лична согласност за собирање и обработка на податоци за целите на регистрирање на водич во ФПСМ и ја потврдува нивната согласност дека собраните податоци се користат од Комисијата за планинарски водичи за давање информации за обуки, испити, вежби, лиценцирање и други активности за водење организирани и имплементирани од Комисијата за планинарски водичи.

IX. Поднесување и обработка на документи

Со поднесување или праќање на формуларот за планинарски водич, водичот, планинарскиот клуб и регионалниот огранок гарантираат точност и вистинитост на внесените податоци.

Во случај на испраќање на формуларот по е-пошта, формуларот се смета за валидно потпишан доколку е испратен од регистрираната лична е-пошта на водичот или официјалната е-пошта на планинарскиот клуб член на ФПСМ.

Пополнетиот формулар ќе се смета за валидно заверен од планинарски клуб кој е член на ФПСМ доколку тој клуб го испрати или препрати од својата официјална е-адреса или ако го потврди приемот и валидноста на формуларот.

Формуларот доставен од регионалниот огранок до Комисијата се смета за валидно заверен доколку е добиен од официјалната електронска адреса на регионалниот огранок или од комесарот за лиценцирање во регионалната област на огранокот.

Во случај планинарскиот клуб чиј член е водичот да не ја потврди или оспори валидноста на добиениот формулар во рок од 21 ден од испраќањето на формуларот на официјалната е-адреса на планинарскиот клуб каде е член водичот, образецот ќе се смета дека е уредно заверен.

Регионалниот огранок и Комисијата го задржуваат правото да побараат дополнителни појаснувања или проверка и хартиена заверка на формуларот од планинарскиот клуб или водичот.

Водичот во процесот на лиценцирање прифаќа дека известувањата за процесот на лиценцирање ќе бидат доставени на неговата регистрирана адреса на е-пошта.

X. Продолжување на лиценцата во посебни случаи

Во случај регионалниот огранок да не спроведува вежби за обновување или подобрување на знаењата и вештините, водичот може, за да ги исполни условите за лиценцирање, директно да контактира со Комисијата, која ќе го упати водичот на вежби преку кои тој ќе може да ги исполни потребните услови за продолжување на лиценцата и да ја спроведе постапката за лиценцирање во согласност со правилата за обновување на лиценцата.

Во случај водичот да не може да учествува на вежби за обновување или подобрување на знаењата и вештините на регионалниот огранок од оправдани причини, водичот може, за да ги исполни условите за лиценцирање, директно да контактира со Комисијата, која ќе упати водичот на вежби преку кои ќе може да ги исполни потребните услови за обновување на лиценцата и да ја спроведе постапката за лиценцирање во согласност со правилата за обновување на лиценцата.

За лиценциран наставен кадар со важечка лиценца за Инструктор (образовна лиценца од втор степен), лиценцата за водич се продолжува по автоматизам кога се продолжува лиценцата за Инструктор.

XI. Истекување и одземање на лиценцата

Валидноста на лиценцата истекува по истекот на периодот за кој е издадена.

Лиценцата на водичот може да биде одземена пред истекот на рокот во следниве случаи:

- грешка или пропуст на водичот што ќе доведе во непосредна опасност по здравјето и животот на членовите на водената група,
- грубо прекршување на Правилникот за организирање и изведување на планинарски излети, походи и маршеви на ФПСМ,
- прекршување на Правилникот за Комисијата за планинарски водичи и регулирање на водичката дејност, како и
- прекршување на други сродни акти од оваа област.

Одлуката за одземање лиценца ја донесува Комисијата за планинарски водичи.

На одлуката за одземање на лиценцата може да се поднесе жалба во рок од 15 дена, до ЦСО.

XII. Надлежности во процесот на лиценцирање

Работите поврзани со лиценцирање и обновување на лиценцата во Комисијата ги врши Комесарот за администрација и лиценцирање.

XIII. Преодни и завршни одредби

Комисијата за планинарски водичи е одговорна за толкување на протоколот и за решавање по судир на норми.

Водичите кои ги обновуваат своите лиценци во 2025, 2026 и 2027 година се обврзани да ги достават своите стари легитимации до канцеларијата на ФПСМ.

Овој протокол за лиценцирање на планинарски водичи стапува на сила 8 ден од објавувањето на веб страница на Федерацијата за планинарство на Северна Македонија.

Претседател
Зоран Читкушев